

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 323/2023-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Lašákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Petra Jarkovského – CORYN**, Jesenná 8, Prešov, IČO 32 925 042, zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 345/2015 (pôvodne pod sp. zn. 29 C 44/2006) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 345/2015 (pôvodne pod sp. zn. 29 C 44/2006) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 345/2015 (teraz vedenom pod sp. zn. 29 C 35/2023) konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie v sume **4 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **796,28 eur**, ktorú **je** Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 17. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 345/2015 [pôvodne pod sp. zn. 29 C 44/2006 (ďalej len „napadnuté konanie“)]. Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým by okresnému súdu prikázal konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 20 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 323/2023-24 zo 14. júna 2023 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v napadnutom konaní v procesnom postavení žalovaného na základe žaloby z 23. februára 2006, ktorou sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (miestnej prístupovej komunikácii) a vydania predbežného opatrenia, ktorým uloží žalovanému (sťažovateľovi) a jeho nájomcovi povinnosť umožniť mu prechod peši i povožom cez nehnuteľnosť až do právoplatného skončenia vo veci. Okresný súd na pojednávaní 14. decembra 2012 vyhlásil rozsudok, ktorým určil, že žalobca je vlastníkom dotknutej nehnuteľnosti. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 24. júna 2013 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ rozsudok krajského súdu napadol dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 30. júna 2015 zrušil rozsudky oboch súdov a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia bola skutočnosť, že postupom okresného súdu bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom, pretože rozsudok bol vyhlásený skôr, ako bol určený čas na jeho vyhlásenie.

4. V poradí druhým rozsudkom z 21. októbra 2019 okresný súd určil, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd rozsudkom z 28. mája 2020 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu. Sťažovateľ podal dovolanie, na základe ktorého najvyšší súd uznesením z 28. februára 2023 zrušil rozsudky všeobecných súdov a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia bola skutočnosť, že okresný súd a krajský súd sa nevysporiadali so všetkými sťažovateľom predloženými dôkazmi a týmto nesprávnym procesným postupom mu ako žalovanému znemožnili uskutočňovať jemu patriace procesné práva.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta neefektívnu, nesústredenú a zmätočnú činnosť okresného súdu v napadnutom konaní, v dôsledku ktorej sa vec nachádzala dvakrát v štádiu odvolacieho konania a dvakrát v štádiu dovolacieho konania. Celková dĺžka konania pred okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom trvá už viac ako 17 rokov a 2 mesiace, čo nemožno považovať za primeranú dobu. Napriek dvom rozhodnutiam dovolacieho súdu nie je jeho vec stále rozhodnutá. Napadnuté konanie je preto možné považovať za reštančnú vec.

6. Podľa sťažovateľa okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní v súlade so zákonom, pretože v jednoduchej veci určenia vlastníckeho práva „*prebehlo*“ 26 pojednávanií bez toho, aby sa vec právoplatne skončila. Sťažovateľovo správanie nemalo vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Od začiatku sporu vyvíjal procesnú aktivitu k čo najskoršiemu prerokovaniu veci. Postupom na strane žalobcu a okresného súdu dochádzalo ku konaniu, ktoré sa „*javí ako účelné zdržiavanie, snahy o odročenie pojednávanií a oddialenie konečného rozhodnutia vo veci samej*“. V súvislosti s činnosťou okresného súdu v napadnutom konaní poukazuje na preňho neúčelné opakované vypočúvanie tých istých svedkov k tým istým skutočnostiam, nečinnosť vo vzťahu k súdom ustanovenému znalcovi, ktorý „*stratil*“ listinné dôkazy nevyhnutné na rozhodnutie vo veci samej a zároveň sa opakovane nedostavil na pojednávanie, nevypracoval znalecký posudok a nevrátil súdny spis.

7. Sťažovateľ zároveň v ústavnej sťažnosti uviedol, že hlavný dopad na dĺžku konania mala neefektívna a nesústredená rozhodovacia činnosť okresného súdu „*v spojení s nerešpektovaním ust. § 390 CSP, čím spôsobil prieťahy v dĺžke 17 rokov*“. Podľa sťažovateľa je na daný prípad potrebné aplikovať závery nálezov ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 524/2021 a III. ÚS 243/2017, v ktorých ústavný súd už vzhľadom na celkovú dĺžku konania neposudzoval tri základné kritéria skúmané v súvislosti s porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

8. V podaní doručenom ústavnému súdu 7. júla 2023 predseda okresného súdu predložil vyjadrenie zákonnej sudkyne, na ktoré z hľadiska vecnej stránky ústavnej sťažnosti odkázal. Zákonná sudkyňa po predložení chronologického opisu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní uviedla, že sťažovateľ neuvádza úplné informácie. Zo subjektívnych dôvodov na strane sťažovateľa alebo jeho právneho zástupcu došlo k odročeniu pojednávania 7. februára 2007 (pojednávanie odročené pre práceneschopnosť sťažovateľa) a 4. apríla 2007 (pojednávanie odročené na žiadosť sťažovateľa pre jeho pobyt v zahraničí). Tiež predkladaním dôkazov, vyjadrení vo veci samej a návrhov na doplnenie dokazovania až na pojednávaniach došlo viackrát k odročeniu pojednávanií s cieľom oboznámenia sa s ich obsahom zákonným sudcom, ako aj žalobcom (14. marca 2008, 19. septembra 2008, 16. mája 2011, 27. júna 2012 a 10. októbra 2012). Sťažovateľ taktiež opakovane menil svoju dôkaznú stratégiu, keď už na pôvodne prednesenom návrhu na vykonanie znaleckého

dokazovania netrval (pojednávane 28. novembra 2012), avšak následne po rozhodnutí dovolacieho súdu rovnaký návrh na doplnenie dokazovania predložil a trval na jeho vykonaní.

Podľa zákonnej sudkyne dĺžka napadnutého konania bola významným spôsobom ovplyvnená samotným znaleckým dokazovaním pre správanie ustanoveného znalca. Zákonný sudca využil všetky zákonné „*donucovacie prostriedky*“ na zabezpečenie vykonania znaleckého dokazovania a vrátenie spisového materiálu, a to uložením piatich poriadkových pokút v celkovej sume 2 200 eur, predvolaním znalca na informatívny výsluch okresným súdom, ako aj dožiadanými súdmi vrátane jeho predvedenia orgánmi Policajného zboru s cieľom odobratia spisového materiálu. Zákonný sudca tiež podal dva podnety Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na začatie správneho konania (ktoré viedli k vyčiarknutiu ustanoveného znalca zo zoznamu znalcov) a podal proti znalcovi aj trestné oznámenie. Zákonný sudca všetky tieto úkony realizoval, aby vzhľadom na rozsiahlosť spisového materiálu, ktorého súčasťou boli aj originály úradných listín, ktorých pravosť mala byť predmetom znaleckého skúmania, nemusel vykonať rekonštrukciu súdnych spisov, pretože táto by znemožnila stratou úradných listín vykonanie znaleckého dokazovania. Napriek využitiu všetkých zákonných prostriedkov sa vrátenie spisového materiálu zabezpečiť nepodarilo, preto okresný súd pristúpil k rekonštrukcii spisov, ktorá si z dôvodu nevedenia elektronického spisu za celé obdobie súdneho konania vyžadovala súčinnosť oboch strán sporu, najmä pre množstvo predložených listinných dôkazov. Napriek výzve okresného súdu zo strany sťažovateľa neboli predložené všetky listinné dôkazy, preto mu bola doručovaná opakovaná výzva pri nariadení termínu pojednávania na 25. september 2019. Samotný sťažovateľ po ukončení rekonštrukcie spisov opakovane predkladal podania označené ako nové návrhy na doplnenie dokazovania, pričom išlo o listiny, ktorými disponoval už niekoľko rokov, tieto pred rekonštrukciou do súdneho spisu aj predložil, avšak ich nepredložil v rámci rekonštrukcie spisov.

Podľa zákonnej sudkyne okresný súd konal bez prietáhov, dĺžka napadnutého konania bola ovplyvnená objektívnymi okolnosťami súdneho konania, a to predkladaním alebo označením iba čiastkových návrhov strán sporu na doplnenie dokazovania, postupom znalca a následnou rekonštrukciou spisov až po celkovú dĺžku dovolacieho konania.

9. V rámci repliky sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 13. augusta 2023 k tvrdenej opakovanej zmene jeho dôkaznej stratégie uviedol, že okresný súd prvým rozsudkom rozhodol, že žalobca je vlastníkom sporných nehnuteľností, a to napriek tomu, že v napadnutom konaní nebolo preukázané, ako to sťažovateľ namietal, že nebol dodržaný „*zákonný postup k prevodu stavby cestného telesa... keďže na takýto prevod nebol daný predchádzajúci súhlas mestského zastupiteľstva... totiž žalobca súdu nepredložil originál protokolu o hlasovaní poslancov z rokovania mestského zastupiteľstva...*“. Pretože na preukázanie súhlasu mestského zastupiteľstva zo strany žalobcu okresnému súdu „*postačovalo uznesenie MsZ žalobcu zo dňa 25.09.2001, podpísané primátorom žalobcu a jeho zástupcom, ktorého originál sa u žalobcu jednoducho stratil, tak ako aj protokol o hlasovaní poslancov z rokovania mestského zastupiteľstva... (ktorý sa u žalobcu nenachádza ani v origináli a ani jeho kópia)*“, tak sťažovateľ po zrušení prvého rozsudku okresného súdu uznesením najvyššieho súdu z 30. júna 2015 navrhol znalecké dokazovanie pravosti v súdnom spise založeného, podľa sťažovateľa „*sfaľovaného uznesenia MsZ žalobcu zo dňa 25.09.2001*“.

K tvrdeniu zákonnej sudkyne, že sťažovateľ po ukončení rekonštrukcie spisov opakovane predkladal podania označené ako nové návrhy na doplnenie dokazovania, pričom išlo o listiny, ktorými disponoval už niekoľko rokov, sťažovateľ uviedol, že o predĺženie lehoty na ich predloženie požiadal súd z dôvodu čerpania dovolenky a tieto predkladal tak, ako sa mu ich podarilo dohľadať, resp. z nich vyhotoviť kópie, ktoré boli väčšieho formátu ako A4, keďže šlo o časti projektovej dokumentácie.

Sťažovateľ opakovane poukázal na celkovú dĺžku konania, ktorá predstavuje viac ako 17 rokov, pričom dosiaľ nie je vec právoplatne skončená. Zároveň uviedol, že doba od vyhlásenia prvého rozsudku okresného súdu zo 14. decembra 2012 do vyhlásenia v poradí druhého rozsudku okresného súdu z 21. októbra 2019, teda doba viac ako 6 rokov a 11 mesiacov, ide na vrub okresnému súdu. Zároveň uviedol, že na okresnom súde bola predmetnej právnej veci po vrátení spisu z najvyššieho súdu pridelená sp. zn. 29 C 35/2023.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

11. Predmetom konania pred ústavným súdom po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je rozhodovanie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho neefektívnou činnosťou došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania

a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (IV. ÚS 187/07, III. ÚS 241/2017, I. ÚS 477/2020, II. ÚS 573/2022). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

14. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd vo vzťahu k posudzovanému konaniu konštatuje, že po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti). Po faktickej stránke ide o zložitejšiu vec, čo vyplýva aj z nariadeného znaleckého dokazovania. Posudzovanú dĺžku konania v danom prípade nebolo možné pripísať iba zložitosti veci, ale aj postupu okresného súdu. Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, tento aspekt sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nerozvinul, preto nemožno bez ďalšieho prisvedčiť, že šlo o vec s mimoriadnym významom pre sťažovateľa.

15. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov, bolo správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že je pravdou, že z dôvodov na strane sťažovateľa došlo v troch prípadoch k odročeniu pojednávani, avšak v pomere k celkovej dĺžke napadnutého konania nemožno uvedené okolnosti považovať za také, ktoré výrazným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku napadnutého konania. Na druhej strane však neposkytnutie súčinnosti na základe výziev okresného súdu v rámci rekonštrukcie spisov spôsobilo, že okresný súd musel sťažovateľa opakovane vyzývať na predloženie listinných dôkazov, ktorými sťažovateľ disponoval. Takéto správanie malo určitý vplyv na trvanie rekonštrukcie spisov, čo sa v menšej miere nepriamo podpísalo na predĺžení napadnutého konania. Túto skutočnosť ústavný súd primerane zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia.

16. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím hodnotiacim kritériom, teda postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Na podklade uvedeného skutkového stavu je zrejmé, že v posudzovanom prípade rozhodovali všeobecné súdy všetkých stupňov a k zmene právneho stavu došlo až uznesením najvyššieho súdu. Rozhodnutie najvyššieho súdu však podľa ústavného súdu samo osebe neumožňuje vykonať ústavnoprávny prieskum napadnutého konania ako celku. Navyše preskúmanie konania ako celku bráni aj petit ústavnej sťažnosti, ktorým sám sťažovateľ vymedzil mantinely ústavnoprávneho prieskumu napadnutého konania len na konanie okresného súdu. Ústavný súd je viazaný rozsahom sťažnostného návrhu a môže preskúmať a posudzovať zbytočné prietahy v napadnutom konaní len v časti rozporovaného postupu okresného súdu.

17. Ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (III. ÚS 90/07, IV. ÚS 182/08, I. ÚS7/2011). Ústavný súd poukazuje aj na rozsiahlu konštantnú judikatúru ESLP, kde bolo opakovane konštatované, že pri posudzovaní zbytočných prietahov má súd nazerať na celkovú

dĺžku konaní, a tým zapríčinenú právnu neistotu s'ťažovateľov ako na jeden celok, pričom nemá separovať jednotlivé čiastkové konania (napr. Maxian a Maxianová proti Slovenskej republike, Keszeli proti Slovenskej republike, Grešáková proti Slovenskej republike, ale aj I. ÚS 287/2018). V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na neefektívnosť postupu okresného súdu, ktorá sa prejavila v zrušení oboch jeho rozsudkov (body 3 a 4 tohto nálezu). Najvyšším súdom špecifikované procesné vady v konaní okresného súdu mali za následok, že v posudzovanej veci nebolo v čase podania ústavnej s'ťažnosti (17. mája 2023, pozn.) právoplatne rozhodnuté a právna neistota s'ťažovateľa pretrváva.

18. Ústavný súd už v minulosti uviedol, že všeobecný súd vzhľadom na svoju povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi (napr. I. ÚS 554/2015). Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (III. ÚS 111/01). V tomto prípade sa tak nestalo, ustanovený znalec znalecký posudok napokon nevypracoval, dokonca správaním znalca došlo aj k strate súdneho spisu, čo následne viedlo k potrebe vykonania rekonštrukcie spisov. Táto okolnosť mala za následok vznik pried'ahov v napadnutom konaní, čo nemožno pričítať na vrub s'ťažovateľovi.

19. Ústavný súd sa nestotožnil s názorom s'ťažovateľa, že v danom prípade nie je potrebné vzhľadom na celkovú dĺžku konania posudzovať tri základné kritériá, ktoré sa v zásade skúmajú v súvislosti s posudzovaním porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov (bod 7 tohto nálezu, pozn.). V okolnostiach danej veci ústavný súd nemôže aj vzhľadom na petit ústavnej s'ťažnosti konštatovať extrémne pried'ahy v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom.

20. S prihliadnutím na zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ako aj na zistenú neefektívnu činnosť v postupe okresného súdu (bod 17 tohto nálezu) dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným pried'ahom ústavnej intenzity, preto rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany s'ťažovateľovi prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní (teraz vedenom pod sp. zn. 29 C 35/2023, pozn.), v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného

súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

23. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia proti okresnému súdu v sume 20 000 eur, pričom poukazuje na neprimerané a neospravedliteľné prietahy v napadnutom konaní a celkovú dĺžku konania.

24. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

25. Berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, správanie sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou a že samotné deklarovanie porušenia uplatnených práv implicitne zahŕňa aj satisfakčný prvok (napr. III. ÚS 204/2021), považoval ústavný súd priznanie sumy 4 000 eur za finančné zadosťučinenie primerané konkrétnym okolnostiam napadnutého konania (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

26. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a replika k vyjadreniu okresného súdu). Za tieto úkony uskutočnené v roku 2023 patrí odmena v sume trikrát po 208,67 eur a režijný paušál v sume

trikrát po 12,52 eur. Tieto trovy právneho zastúpenia v sume 663,57 eur, keďže právny zástupca je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade zvyšujú o 20 %. Celkove teda trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 796,28 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

28. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu